

Reserves & voorzieningen 2014

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Algemeen	5
1.2	Uitgangspunten	5
2	Samenvatting	9
2.1	Reserves	9
2.2	Voorzienen	9
3	Reserves	11
3.1	Algemeen	11
3.2	Dekking exploitatielasten	11
3.3	Ontwikkelingen reserves	12
3.4	Conclusie	17
4	Voorzienen	19
4.1	Algemeen	19
4.2	Bestaande voorzieningen	19
4.4	Opheffen voorzieningen	22
4.5	Overige voorzieningen	23
4.6	Conclusie	24

1 Inleiding

1.1 Algemeen

Bij de behandeling van de Kadernota 2015 hebben wij de beleidsnota “reserves en voorzieningen” aangekondigd. De vorige notitie is vastgesteld in 2010. In deze notitie kwamen we met voorstellen die betrekking hadden op:

- het omzetten van reserves naar (onderhouds)voorzieningen
- het instellen van (onderhouds)voorzieningen
- het bestemmen van overschotten op het maximum van reserves
- de opheffing van reserves en voorzieningen

Bij de vaststelling is afgesproken dat er een evaluatie zou komen van de omzetting van de reserves naar (onderhouds)voorzieningen.

Sinds 2010 zien we dat de recessie zijn effect niet heeft gemist op onze begroting. Voor het eerst sinds jaren worden we geconfronteerd met tekorten en risico's als gevolg van teruglopende inkomsten uit grondverkoop, de invoering van taakdecentralisaties in het sociale domein en kortingen op de algemene uitkering en in verband de overdracht van het onderhoud basisscholen naar de schoolbesturen.

In deze notitie is kritisch gekeken naar het bestaansrecht van een (bestemmings)reserve of voorziening. Is deze onvoldoende onderbouwd of niet meer nodig is, dan stellen we voor deze op te heffen vooral ter versterking van:

- de algemene reserve van de algemene dienst om onverwachte tegenvallers te kunnen opvangen en
- de reserve begrotingsregulatie om voldoende middelen te hebben om de komende jaren een sluitend meerjarenperspectief te kunnen bieden.

Dit sluit natuurlijk niet uit dat er bezuinigingen dienen plaats te vinden. Het meerjarenperspectief moet structureel sluitend zijn.

1.2 Uitgangspunten

Bij de opstelling van deze notitie zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1. het vergroten van het algemene weerstandsvermogen door de voeding de onderstaande reserves met de middelen die vrijkomen uit reserves en voorzieningen die worden opgeheven:

- de algemene reserve van de algemene dienst bedoeld om algemene tegenvallers op te vangen
  - de reserve begrotingsregulatie, bedoeld om een sluitende begroting te (kunnen) presenteren
2. het aantal “vrije” bestemmingsreserves wordt zoveel mogelijk beperkt. Met de instelling van bestemmingsreserves en voorzieningen zal vanwege de integrale afweging zeer terughoudend worden omgegaan, waarbij de noodzaak degelijk moet worden onderbouwd. Indien een (bestemmings)reserve wordt ingesteld zal aandacht worden besteed aan:
- duidelijke doelstelling
  - afspraken over de instelling, de stortingen, de aanwending en de opheffing van de reserve/voorziening
  - de hoogte en duur van de reserve / voorziening
  - vaststelling van een maximum op de reserve nieuwe investeringen
  - afbouw van de kapitaallasten die ten laste van reserves gebracht worden. Elke investering leidt mogelijk tot een vervangingsinvestering op termijn. Deze lasten horen thuis in de reguliere begroting
  - reserves gebruiken voor eenmalige kosten en niet ter afwenteling van de structurele lasten van de begroting
3. het beperken van het aantal reserves en voorzieningen. Dit moet leiden tot een beter zicht op het totaal van alle middelen, verhoging van de transparantie van de (bestemmings)reserves en voorzieningen en tot een zo goed mogelijk integrale afweging
4. voorzieningen worden zoveel mogelijk op orde gebracht door een eenmalige dotatie aan de voorziening vanuit de vrijgevallen middelen en zodanig dat de reguliere storting om de voorziening op niveau te houden kunnen worden opgevangen in de reguliere begroting. Dit betekent wel dat alle onderhoudsplannen actueel zijn en (jaarlijks) actueel gehouden worden
5. de uitgaven binnen het sociaal domein vormen een risico als gevolg van de open eind financiering. De overschotten en tekorten worden gedurende de eerste 3 jaar gemonitord door het rijk. Het instellen van een sociaal deelfonds is vereist voor deze monitoring. Exploitatiesaldi binnen het sociale domein worden daarin verrekend. Dit betekent dat er voor het sociale domein geen aparte reserves nodig zijn. Alle nadelen en voordelen zullen ten laste van de algemene middelen komen.

Als gevolg van het bovenstaande verandert de samenstelling van ons vermogen als volgt:

Op te heffen reserves:	saldo reserve	overbrengen naar:	bedrag
dorpsuitleg	€ 3.014.963	algemene reserve	€ 12.425.857
automatisering	€ 60.075	algemene reserve woningbedrijf	€ 2.997.460
volkshuisvesting	€ 5.994.616	reserve begrotingsregulatie	€ 1.000.000
sociaal minimum	€ 25.000	reserve bovenwijkse voorzieningen	€ 2.000.000
stimulering volkshuisvesting	€ 350.000	reserve ruimtelijke ontwikkelingen	€ 2.000.000
frictiekosten	€ 201.018	reserve onderhoud wegen	€ 1.024.060
asfaltwegen	€ 1.135.128		
elementverhardingen	€ 912.992		
afschrijving telemetrie	€ 566.632		
Afroming reserves:			
nieuwe investeringen	€ 5.331.949		
Op te heffen voorzieningen:			
onderhoud scholen basisonderwijs	€ 3.765.754		
onderhoud recreatievoorzieningen	€ 1.361		
onderhoud bruggen	€ 42.781		
uitvoering vrijwilligerswerk	€ 45.108		
	<u>€ 21.447.377</u>		<u>€ 21.447.377</u>

De mutaties worden in de notitie toegelicht.

De Goorn, augustus 2014.

Burgemeester en wethouders van Koggenland.

2 Samenvatting

2.1 Reserves

In hoofdstuk drie gaan we nader in op de reserves. Resumerend komt het neer op het volgende:

- de algemene buffer en integrale afweging wordt versterkt door de vrijkomende middelen van reserves en voorzieningen te storten in de algemene reserve en de reserve begrotingsregulatie
- De algemene reserve van het woningbedrijf wordt gevoed met de helft van de reserve volkshuisvesting zodat in 2015 een onderhoudsvoorziening huurwoning kan worden ingesteld ten laste van de reserve van het woningbedrijf
- Opheffing van:
  - reserve dorpsuitleg in verband met de Grexwet
  - reserve maatschappelijke ondersteuning per 1-1-2017 in verband met aflopende verplichtingen
  - reserve automatisering. De kapitaallasten komen in de begroting en vrijval van de storting ad € 120.000
  - reserve volkshuisvesting. De helft van het saldo wordt ingezet voor onderhoud huurwoningen en de andere helft gaat naar de algemene buffer
  - reserve sociaal minimum
  - reserve asfalteren wegen en reserve element verhardingen
  - reserve stimuleringsfonds volkshuisvesting
  - reserve afschrijving telemetrie
  - reserve frictiekosten
- instellen nieuwe reserves:
  - reserve bovenwijkse voorzieningen in verband met Grexwet
  - reserve ruimtelijke ontwikkelingen in verband met Grexwet
  - reserve onderhoud wegen, als risico buffer voor onderhoud wegen

2.2 Voorzieningen

In hoofdstuk vier gaan we nader in op de (onderhouds)voorzieningen. Resumerend komt het neer op het volgende:

- instellen:
  - Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen
  - Onderhoudsfonds huurwoningen

➤ opheffen:

- voorziening vrijwilligers. Eventuele kosten worden opgevangen binnen de exploitatie
- voorziening onderhoud bruggen. Kosten worden opgevangen binnen de begroting
- voorziening onderhoud scholen basisonderwijs in verband met taakdecentralisatie onderhoud naar schoolbestuur
- voorziening onderhoud recreatievoorzieningen. De lasten worden opgevangen binnen de exploitatie
- de volgende voorzieningen voor het onderhoud aan de diverse gemeentelijke gebouwen:
  - gemeentehuizen
  - zwemvoorzieningen
  - peuterspeelzalen
  - gemeentewerven
  - bibliotheken
  - koggenhal
  - verenigingsgebouwen
  - monumenten
  - brandweerkazernes

en de saldi van deze voorzieningen toevoegen aan de in te stellen voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen

3 Reserves

3.1 Algemeen

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) maakt een onderscheid tussen reserves en voorzieningen.

Reserves

Reserves worden gerekend tot het eigen vermogen en zijn vrij te besteden. Stortingen en onttrekkingen maken geen onderdeel uit van de normale exploitatie. De begroting is zo ingedeeld dat er eerst een resultaat voor bestemming wordt berekend en pas daarna de stortingen en onttrekkingen in beeld worden gebracht. De reden hiervoor is dat in het resultaat voor bestemming een duidelijk beeld wordt gegeven van het werkelijke exploitatieresultaat zonder de inzet van de reserves.

Rentetoerekening aan de reserve is toegestaan, echter in Koggenland wordt dit niet gedaan. Het voordeel is dat er geen beslag wordt gelegd op de begrotingsruimte. Nadeel is dat we voor elke onttrekking rekening moeten houden met een nadelig rente-effect. We hanteren het systeem van totale financiering. Dit betekent dat we eerst ons eigen geld gebruiken voor de investeringen en pas gaan lenen als dat nodig is op gemeentelijk niveau. Als gevolg daarvan zal de financieringsbehoefte veranderen bij elke investering die we ten laste van de reserves (en voorzieningen) brengen.

Voorzieningen

Voorzieningen worden niet tot het eigen vermogen gerekend: ze worden gevormd voor verplichtingen en verliezen die redelijkerwijs zijn in te schatten. Hieraan ten grondslag liggen over het algemeen onderhoudsplannen of voorzienbare verliezen. De stortingen in voorzieningen maken onderdeel uit van de reguliere exploitatie. De toekomstige kosten brengen we feitelijk over meerdere jaren ten laste van de exploitatie waardoor de exploitatie egaliseert (geen grote schommelingen als gevolg van bijv. onderhoudsklussen).

De onttrekking uit een voorziening gaat rechtstreeks ten laste van de voorziening. Het spaarelement van de onttrekking is al eerder ten laste van de exploitatie is gebracht.

Aan een voorziening mag geen rente toegerekend worden, tenzij die opgebouwd wordt tegen contante waarde. Dit is bij ons niet het geval.

3.2 Dekking exploitatielasten

Investeringen kunnen plaatsvinden met een economisch nut en maatschappelijk nut. Investeringen in economisch nut zijn investeringen die geld in het laatje (kunnen) brengen, zoals huur of leges. Ook gebouwen en computers vallen hieronder. Ze kunnen immers verkocht worden.

Investeringen met maatschappelijk nut leveren geen geld op en zijn ook niet verhandelbaar. Voorbeelden zijn (onderhoud van) wegen en andere infrastructurele werken.

Op grond van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) zijn we verplicht investeringen met economisch nut af te schrijven en de kapitaallast (rente en afschrijving) ten laste van de exploitatie te brengen. In het verleden zijn regelmatig kapitaallasten van investeringen ten laste van de reserves nieuwe investeringen en automatisering gebracht die feitelijk in de exploitatie thuis horen. Om een goed beeld te krijgen van alle structureel doorlopende kosten verbonden aan (vervangings)investeringen, is het gewenst dat deze situatie wordt afgebouwd.

Momenteel is het beslag op de reserve nieuwe investeringen als gevolg van deze werkwijze € 4.800.000. We stellen voor geen investeringen met economisch nut meer ten laste van de reserves te brengen en dit te beperken tot de al lopende (kapitaallast)verplichtingen en investeringen met maatschappelijk nut dan wel eenmalige uitgaven. Deze manier van werken komt een integrale afweging ten goede.

3.3 Ontwikkelingen reserves

Algemeen

In het vervolg van deze paragraaf gaan we nader in op de reserves. Zijn er over een reserve geen ontwikkelingen te melden, dan zijn deze niet opgenomen.

Bestemmingsreserve riolering

De reserve onderhoud riolering stijgt van € 10,2 miljoen naar € 13,0 miljoen eind 2018, een stijging van € 2,8 miljoen. Dit is het gevolg van de dotatie van het saldo van de lasten en de baten van de jaarlijkse exploitatie van de riolering. Deze stijging is gebaseerd op het nieuwe Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP), zoals dit in de raad van 28 oktober 2013 is vastgesteld.

In de raadsvergadering van november 2013 heeft u vragen gesteld over de omvang van de reserve in relatie tot het GRP. Het GRP gaat er vanuit dat de reserve onderhoud riolering gebruikt wordt voor het onderhoud aan het rioolstelsel. Gedurende de looptijd van het plan (na zestig jaar, dus eind 2073) daalt de reserve naar € 0,5 miljoen.

In 2018, of zoveel eerder als mogelijk, stellen we een nieuw GRP vast. Dan zal opnieuw de reserve langs de meetlat worden gelegd. Indien deze te hoog mocht blijken te zijn, zullen wij u daarover nader adviseren. Tot die heroverweging stellen wij u voor de reserve in tact te laten.

Algemene reserve woningbedrijf

Deze algemene reserve is nu begrensd op een maximum van € 5 miljoen. Het meerdere in de reserve voegen we toe aan de reserve volkshuisvesting. Gezien de (toekomstige) ontwikkelingen in het woningbedrijf (o.a. verhuurdersheffing en de huurstijgingen, verkoop van woningen en vennootschapsbelasting) is het reëel aan te nemen dat de exploitatieresultaten onder druk komen te staan. We stellen daarom voor het maximale saldo van deze reserve in 2015 nader te bepalen, een en ander in relatie tot de onderhoudsvoorziening huurwoningen. Het surplus of te kort zal dan worden verrekend met de algemene reserve van de algemene dienst.

Reserve bovenwijkse voorzieningen

De reserve dorpsuitleg willen we deze nieuwe naam geven, omdat die de lading veel beter dekt. De term "dorpsuitleg" heeft geen wettelijke status. De term "bovenwijkse voorzieningen" wel. Dit is o.a. opgenomen in en een gevolg van de Grexwetgeving, die zaken regelt over de ontwikkeling en realisatie van bouwgrondexploitaties. In deze reserve blijven we de afdracht van € 10 per m² storten uit de realisatie van gemeentelijke bouwgrondexploitaties. Daar verandert dus niets aan. Wat wel gaat veranderen is het kostenverhaal op grond van de Grexwet bij particuliere grondexploitaties. Er dient namelijk een relatie te zijn tussen het bedrag dat wordt betaald en de te realiseren bovenwijkse voorzieningen. Bij particuliere grondexploitaties dient een investeringsprogramma aan de te realiseren bovenwijkse voorzieningen te grondslag te liggen.

Uit de reserve dorpsuitleg willen we € 2 miljoen overbrengen naar deze reserve. Uit deze reserve onttrekken we de jaarlijkse bijdrage aan het onderhoud van de wegen van € 250.000. Ook deze bijdrage moeten we afbouwen voor zover onze begroting dit toelaat. Dit betekent dat we de bijdrage in een tijdsbestek van enkele jaren moeten afbouwen. Een en ander is afhankelijk van de ontwikkeling van de financiële mogelijkheden binnen de begroting en het meerjarenperspectief.

Fonds ruimtelijke ontwikkeling

Dit fonds willen we in het leven roepen om een bijdrage te leveren in de ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente. Deze ontwikkeling geven we aan in de nog aan te vullen structuurvisie door daar de betreffende projecten in op te nemen. We denken daar bij o.a. aan de ontwikkeling en realisering van de wandel-, fiets- en vaarroutenetwerken in de gemeente, fietstunnel Wogmeer, speelvoorzieningen, waterberging, reconstructies "duurzaam veilig", e.d. In de kosten daarvan kan dit fonds een bijdrage leveren van ca. 15% tot 20%.

De voeding van het fonds uit particuliere grondexploitaties en de hoogte van de overeen te komen bijdragen hangt nauw samen met de kosten van de ruimtelijke ontwikkeling, de hoeveelheid bouwplannen en de samenhang van die plannen met de ruimtelijke ontwikkeling. Per ontwikkeling is dus sprake van maatwerk.

De reguliere kosten van de procedures worden eveneens in rekening gebracht en verantwoord in de exploitatie. Daarin komt dus geen wijziging. De maximale hoogte van de reserve willen we bepalen op de kosten voor de projecten die zijn opgenomen in de structuurvisie.

We willen uit de reserve dorpsuitleg € 2 miljoen in dit fonds storten.

Reserve nieuwe investeringen

De reserve nieuwe investeringen wordt gevoed met rekeningresultaten en bedraagt per 1-1-2014 € 10,8 miljoen. Hiervan is € 4,8 miljoen vastgelegd voor investeringen uit het verleden en waardoor de kapitaallasten ten laste van deze reserve komen. Op de rest ligt nog geen bestemming.

We stellen voor de reserve te gebruiken voor:

- de lopende verplichtingen ad € 4,8 miljoen voor de dekking van kapitaallasten

- eenmalige uitgaven en investeringen met maatschappelijk nut overeenkomstig het meerjaren investeringsprogramma (afgerond € 200.000)
- 10% voor onvoorziene zaken

Dit betekent dat het meerdere boven de € 5,5 miljoen naar de algemene buffer kan worden overgebracht. Wij stellen u voor deze reserve met € 5.331.000 te verlagen ten gunste van de algemene reserve (€ 4,3 miljoen) en de reserve begrotingsregulatie (€ 1 miljoen).

Reserve Maatschappelijke ondersteuning Wmo

Doelstelling van de reserve Wmo was het vormen van een financiële buffer voor het opvangen van toekomstige tegenvallers binnen de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Per 1 januari 2015 wordt de zorg uitgebreid door de invoering van de participatiewet, de zorgplicht van de schoolbesturen voor de leerlingen, de overgang van delen van de Awbz naar de Wmo op het gebied van ondersteuning, verzorging en begeleiding en tenslotte worden taken van de jeugdzorg naar de gemeenten gedecentraliseerd. Hiervoor stellen we een apart deelfonds sociaal domein in om de fondsen vanuit het rijk te monitoren. Ook is er sprake van open einde regelingen waarvan de saldi ten laste van de algemene middelen komen.

Nu lopen er nog verplichtingen uit de huidige Wmo. Deze verplichtingen lopen medio 2016 af. We stellen voor de reserve Wmo per 1 januari 2017 op te heffen en het saldo ten gunste te brengen van de algemene reserve.

Reserve automatisering

Deze reserve is ingesteld om de kapitaallasten uit de investeringen in de automatisering en informatisering te dekken. Jaarlijks storten we € 120.000 in deze reserve uit de reguliere exploitatie.

Tot enige jaren terug kon deze reserve deze kapitaallasten dekken. Doordat het bedrag van de investeringen steeds maar bleef stijgen, namen ook de kapitaallasten evenredig toe. De dotatie aan de reserve werd onvoldoende om alle kapitaallasten te kunnen dekken. Als oplossing is er voor gekozen om de kapitaallasten van nieuwe investeringen te dekken uit de reserve nieuwe investeringen en de kapitaallasten van de vervangingsinvesteringen ten laste te brengen van de reserve automatisering.

De reserve automatisering kan de lasten echter niet meer dragen. Voor de investeringen uit het I&A-plan 2014 worden de kapitaallasten geheel gedekt uit de reserve nieuwe investeringen. Desondanks zal het saldo van de reserve automatisering in 2014 negatief zijn. Een negatieve reserve is niet toegestaan.

Informatietechnologie wordt steeds belangrijker. De lasten uit de investeringen, in het onderhoud van software en apparatuur, in backup- en uitwijkfaciliteiten nemen de komende jaren toe. Dekking van de kapitaallasten uit de reserve automatisering is geen oplossing of de bijdrage aan de reserve moet fors toenemen. Evenwel vertroebelt dit het zicht op de werkelijke lasten. Die dekken we immers uit de meerdere reserves, terwijl de dekking uit de reguliere exploitatie dient plaats te vinden.

Ook speelt de toetreding aan het Shared Service Center (SSC) DeSom een rol. De nodige, toekomstige investeringen gebeurt door het SSC DeSom en de (kapitaal)lasten worden doorberekend aan de gemeente. Dit betekent dat een overgroot deel van de investeringen de gemeente niet zelf meer doet, doch alleen dekking geeft aan de daaruit voortvloeiende lasten.

Wij stellen voor de reserve automatisering op te heffen. Het saldo van de reserve automatisering bedraagt € 60.075 per 1 januari 2014. De jaarlijkse bijdrage van € 120.000 aan de reserve komt met ingang van 2015 te vervallen en creëert ruimte in de begroting. Dit compenseert de kapitaallasten die deel uitmaken van de reguliere exploitatie.

We realiseren ons daarbij dat dit beslag kan en zal leggen op de (budgettaire) ruimte in de begroting. Daarbij kunnen nu nog gebruik blijven maken van de dekking van de lopende kapitaallasten van investeringen uit reserve nieuwe investeringen. Na verloop van enige jaren zijn deze investeringen geheel afgeschreven, zodat alle (kapitaal)lasten van en uit de automatisering in de exploitatie zal zijn opgenomen.

Reserve Volkshuisvesting

Per 1 januari 2014 bedraagt het saldo van de reserve bijna € 6 miljoen. Het doel van deze reserve is tweeledig:

- het vormen van een financiële buffer voor de afboeking van de onrendabele top van nieuwe huurwoningen van het woningbedrijf
- de dekking van investeringen in de volkshuisvesting in de breedste zin van het woord

In de programmabegroting 2014 was al aangegeven dat we de onderhoudslasten van de huurwoningen van het woningbedrijf nog baseren op een systeem van klein en planmatig onderhoud. Dit willen we veranderen en overgaan tot renovatie van woningen op projectmatige basis. Daarvoor is het nodig een deel van het huidige onderhoudsbudget in de begroting van het woningbedrijf te reserveren om deze projectmatige renovatie te kunnen bekostigen. We onderzoeken op welke wijze dit het beste kan gebeuren.

De helft van de reserve volkshuisvesting willen we voorlopig reserveren voor het onderhoud van de huurwoningen. Echter, thans is niet duidelijk is hoe hoog deze voorziening moet zijn. Dit willen we in 2015 beoordelen. Totdat deze beoordeling heeft plaatsgevonden wordt de helft van de reserve volkshuisvesting gestort in de algemene bedrijfsreserve van het woningbedrijf, het restant gaat naar de algemene reserve.

Reserve energiefonds

De reserve energiefonds is ingesteld om een financiële buffer te vormen voor de subsidiëring van initiatieven op het gebied van energiebesparing en duurzaamheid. In de begroting blijft jaarlijks een post opgenomen van € 50.000 voor de uitvoering van dergelijke initiatieven.

Bij de behandeling van de kadernota is een amendement aangenomen dat er op het gebied van duurzaamheid geen extra stap wordt gezet. Dus vervalt de noodzaak voor deze buffer. Uw raad heeft besloten om ten laste van dit fonds in 2014 en 2015 maatregelen te treffen, zodat wordt

voorgesteld de reserve per 1 januari 2016 op te heffen en ten gunste te brengen van de algemene reserve.

Reserve sociaal minimum

Doel van deze reserve is de vorming van een financiële buffer voor bijdragen aan inwoners die slechts de beschikking hebben over een minimuminkomen. De praktijk laat zien dat we deze reserve al jaren niet gebruiken. De bijdragen aan de minima dekken we in de lopende exploitatie. Dit zetten we voort.

Wij zien dan ook geen reden om deze reserve te handhaven. Wij stellen dan ook voor om de reserve op te heffen het saldo ad € 25.000 toe te voegen aan de algemene reserve.

Reserve onderhoud asfaltwegen, onderhoud elementverhardingen en onderhoud bruggen

In de begroting 2015 zijn alle onderhoudskosten voor (water)wegen, bruggen, openbare verlichting en beschoeiingen opgenomen en wel zodanig dat er geen bijdrage meer nodig is van de reserve. Op basis van een heroverweging van de onderhoudskosten van (water)wegen, bruggen, openbare verlichting en beschoeiingen, is een besparing gerealiseerd. Hierdoor er geen storting de reserves meer nodig .

De reserves voor onderhoud wegen en elementverharding kunnen worden opgeheven. Echter vanuit het voorzichtigheidsprincipe willen we nog gedurende 3 jaren de helft als buffer aanhouden voor mogelijke tegenvallers in het onderhoud. Mocht dit aan de orde zijn wordt u daar natuurlijk over geïnformeerd.

Het voorstel is om de reserves asfaltwegen en elementverhardingen op te heffen en de helft ten gunste te brengen van de algemene reserve en de andere helft ten gunste te brengen van een nieuwe, tijdelijk in te stellen, reserve onderhoud wegen.

Reserve stimuleringsfonds volkshuisvesting

Doel van deze reserve is de vorming van een financiële buffer voor het beschikbaar stellen van startersleningen voor een koopwoning op de woningmarkt in c.q. van de gemeente. Echter, de startersleningen vormen een revolverend fonds. Dit betekent dat de aflossing beschikbaar komt voor nieuwe leningen.

De beschikbaar gestelde kredieten zijn daarom opgenomen in de activa en staan op de balans. Deze gelden komen immers uiteindelijk weer terug naar de gemeente. Het is dus niet nodig om daarvoor een reserve beschikbaar te houden. Wij stellen dan ook voor om deze reserve op te heffen en het saldo ad € 350.000 te storten in de algemene reserve.

Reserve afschrijving telemetrie

Doel van deze reserve is om de kapitaallasten van de investeringen in de telemetrie van de riolering(spompen) e.d. te dekken. De praktijk is dat een dergelijke bijdrage niet nodig is. We

dekken de kapitaallasten van de telemetrie met een bijdrage uit de reserve riolering. Wij stellen dan ook voor de reserve op te heffen en het saldo toe te voegen aan de algemene reserve.

Reserve frictiekosten

De reserve frictiekosten is bedoeld voor de dekking van de (eenmalige) kosten die het gevolg waren van de gemeentelijke herindeling per 1 januari 2007. Echter, de herindeling ligt al enige jaren achter ons en er zijn geen kosten meer te verwachten die met de herindeling verband houden. Wij stellen voor de reserve op te heffen en het saldo toe te voegen aan de algemene reserve.

Reserve Sociaal Deelfonds

Per 1 januari 2015 vinden de transities WMO, Jeugd en participatie plaats. Wij krijgen hiervoor ruim € 7 miljoen in de algemene uitkering. Het rijk wil de komende 3 jaar de ontwikkeling van deze budgetten volgen en verplicht de gemeenten de inkomsten en uitgaven te verantwoorden in een sociaal deelfonds. Binnen het sociaal deelfonds worden de exploitatieresultaten van de transities verantwoord en deze worden door het rijk gemonitord door jaarlijkse verantwoording bij de jaarrekening.

Reserve begrotingsregulatie

Deze reserve werd ingesteld bij de vaststelling van de programmabegroting 2014 en wordt gevoed met een bijdrage van ca. € 295.000. Verder is het voordelige saldo van de jaarrekening 2013 van ca. € 600.000 in deze reserve gestort. Thans heeft de reserve een geraamd saldo van € 900.000.

Gelet op de ontwikkelingen in de kadernota 2014 moeten we de komende jaren rekening houden met een fiks begrotingstekort. In de nota hebben we dan ook aangegeven dat er maatregelen getroffen moeten worden om in de komende jaren weer een sluitende begroting te kunnen presenteren. Ter overbrugging daarvan verwachten we tijdelijk een beroep te moeten doen op deze reserve om het tekort in de begroting te dekken.

Het is moeilijk aan te geven welk bedrag daarvoor nodig is. We schatten in dat er in de jaren 2015 tot 2018 een afnemende bijdrage nodig is en dat een bedrag van ca. € 2 miljoen voldoende moet zijn. Met een aanvullende voeding van € 1 miljoen krijgt deze reserve voldoende omvang.

3.4 Conclusie

Met de voorstellen in deze notitie wordt het aantal reserves stevig teruggedrongen. De transparantie van het vermogen vergroot door opheffen van (bestemmings)reserves en voorzieningen en de saldi daarvan over te brengen naar reserves met een algemene doelstelling, zoals de algemene reserve van de algemene dienst en de reserve begrotingsregulatie. Hiermee wordt een buffer gecreëerd om eenmalige tegenvallers het hoofd te (kunnen) bieden en ruimte te maken voor maatregelen om de begroting weer structureel sluitend te maken.

Resumé

Hieronder treft u de belangrijkste mutaties aan. Deze zijn:

- er wordt ruim € 15 miljoen vanuit bestemmingsreserves en voorzieningen overgeheveld naar de algemene reserve van de algemene dienst en de reserve begrotingsregulatie
- de reserve riolering blijft voorlopig zoals die nu is, in afwachting van een nieuw gemeentelijk rioleringsplan
- de algemene reserve van het gemeentelijk woningbedrijf is gevoed met € 2,9 miljoen. In 2015 beoordelen we hoeveel er nodig is voor planmatig onderhoud van de huurwoningen en wat de maximale hoogte van de algemene bedrijfsreserve moet zijn om alle bedrijfsrisico's op te vangen
- reserve onderhoud wegen is ingesteld en gevoed met de helft van de oorspronkelijk reserves asfaltwegen en elementverhardingen (€ 1,2 miljoen). Al het onderhoud is verwerkt in de begroting en in theorie is de reserve niet meer nodig. Om onvoorziene onderhoudszaken te kunnen opvangen en ervaring op te doen met de nieuwe manier van begroten, houden we de reserve onderhoud wegen gedurende deze raadsperiode in stand
- de reserve nieuwe investeringen is met ruim € 5 miljoen verlaagd. In de reserve blijven middelen achter voor de lopende verplichtingen van eerdere investeringen (€ 4,8 miljoen) en investeringen die ineens mogen worden afgeschreven vanuit met meerjarenoverzicht investeringen 2015-2018
- de reserve Wmo wordt opgeheven omdat de bestedingen binnen het sociale domein gebaseerd zijn op open einde regelingen en de tekorten ten laste van de algemene middelen komen. Er wordt een sociaal deelfonds ingesteld (verplicht) waarin het rijk de uitgaven gedurende 3 jaren monitort. Een aparte reserve is daarom niet meer nodig
- de reserve volkshuisvesting wordt opgeheven en verdeeld over de algemene reserve woningbedrijf en de algemene reserve van de algemene dienst

Voor het overige wordt verwezen naar de toelichting in de notitie.

Deze notitie een heeft een geldigheid van 4 jaar, gelijklopend met de raadsperiode.

4 Voorzieningen

4.1 Algemeen

De meeste voorzieningen worden gevoed door een jaarlijkse bijdrage uit de exploitatie voor onderhoud. Dit is gebaseerd op een actueel onderhoudsplan. Eén van onze uitgangspunten is dat

“de voorzieningen worden zoveel mogelijk op orde gebracht door een eenmalige dotatie aan de voorziening vanuit de vrijgevallen middelen en zodanig dat de reguliere storting om de voorziening op niveau te houden kunnen worden opgevangen in de reguliere begroting. Dit betekent wel dat alle onderhoudsplannen actueel zijn en (jaarlijks) actueel gehouden worden.”

Op dit moment hebben we geen geactualiseerde onderhoudsplannen waardoor deze toets nu niet kan plaats vinden. In april 2015 komen we bij u terug met geactualiseerde onderhoudsplannen op basis waarvan de werkelijke hoogte en benodigde storting kan worden bepaald.

4.2 Bestaande voorzieningen

Onderhoud brandweerkazernes

Het onderhoud aan de kazernes ligt op schema en wordt in overeenstemming met de onderhoudsplannen uitgevoerd. De afgelopen drie jaar is er minder uitgegeven dan volgens de plannen werd geraamd. Het nog resterende budget bedraagt € 9.600.

In 2014 is er sprake van wijzigingen in het onderhoud. De kazerne aan de Jaagweg in Avenhorn is afgestoten waardoor dit onderhoud komt te vervallen. Voor de nieuwe kazerne aan de Buitenroede in Avenhorn stellen we dit jaar een nieuw onderhoudsplan op. Deze ontwikkelingen kunnen gevolgen hebben voor de dotatie aan de voorziening. We komen dan bij u terug.

Onderhoud gemeentehuizen

Het onderhoud aan de beide gemeentehuizen (Middenhof 2 in De Goorn en Dorpsstraat 106 in Obdam) verloopt binnen de bedragen in het onderhoudsplan. Tot en met 2013 liggen de uitgaven ruim € 63.000 lager dan het onderhoudsplan aangeeft. Dit komt o.a. door uitgesteld onderhoud en lagere kosten.

Onderhoud gemeentewerven buitendienst

Ook de gemeentewerven blijven ruim binnen de geraamde lasten in de onderhoudsplannen. Er is tot en met 2013 ruim € 32.500 minder uitgegeven dan volgens de plannen berekend is. Ook hier uitgesteld onderhoud en lagere kosten.

Onderhoud zwemvoorzieningen

Bij het onderhoud van de zwemvoorzieningen moeten we rekening houden met de renovatie en uitbreiding van het "Koggenbad". Door deze plannen werd regulier onderhoud opgeschort. Er is tot en met 2013 € 15.000 minder uitgegeven dan geraamd.

Door de renovatie en uitbreiding is er de eerstkomende jaren geen tot weinig onderhoud gepland, mede omdat onderhoud ook naar voren is gehaald. Dit is ca. € 91.000. Dit bedrag wordt onttrokken aan de voorziening en gebruikt voor de dekking van het onderhoud in de renovatie en uitbreiding.

Onderhoud gymzalen

Op deze onderhoudsvoorziening is ruim € 106.000 minder uitgegeven dan het onderhoudsplan had aangegeven. Dit komt vooral door uitgesteld onderhoud aan de gymzaal in Berkhout in verband met de plannen van de renovatie van "De Ridder St. Joris". Ook is onderhoud aan de gymzaal in Avenhorn uitgesteld in verband met de mogelijke ontwikkelingen rond de onderwijshuisvesting in de kern Avenhorn.

Bij het krediet voor de renovatie van "De Ridder St. Joris" in Berkhout is in goed onderling overleg besloten het eigendom van de gymzaal over te dragen aan de stichting. Daarvoor krijgt de stichting eenmalig € 55.000 uitgekeerd om in toekomstig onderhoud van de gymzaal te kunnen voorzien. In de overzichten over de ontwikkeling van de voorzieningen is wel met de bijdrage aan de stichting rekening gehouden. Houden we rekening met deze bijdrage dan is het overschot ca. € 51.000.

Onderhoud monumenten

Ook bij de monumenten zijn de werkelijke onderhoudslasten lager dan in de onderhoudsplannen is geraamd. Het voordeel bedraagt € 28.500. Ook hier is uitgesteld onderhoud en lagere offertes de oorzaak.

Onderhoud bibliotheken

Bij het onderhoud van de bibliotheken zijn de werkelijke lasten ruim € 26.000 lager dan berekend. Ook hier uitgesteld onderhoud en geen onderhoud aan de bibliotheek in Ursem in verband met de plannen tot de realisatie van de Brede School. Ook hier lagen de offertes lager dan de berekende lasten.

Onderhoud peuterspeelzalen

Het onderhoud aan de peuterspeelzaal in Avenhorn is uitgesteld. Dit was nog niet nodig. Ook was het niet nodig onderhoudswerk te verrichten aan de zalen in Grosthuisen en Spierdijk. Daardoor blijven de werkelijke lasten € 27.000 binnen de ramingen uit de onderhoudsplannen.

Onderhoud verenigingsgebouwen

Ook hier geldt dat onderhoud kon worden uitgesteld en de werkelijke lasten lager lagen dan in het onderhoudsplannen is berekend. Het voordeel loopt op naar ruim € 29.000.

In het kader van de regeling "gelegenheid geven tot sportbeoefening" valt het onderhoud van de kleedaccommodaties van de verenigingen die onder deze regeling vallen, ook onder de verantwoordelijkheid en voor rekening van de gemeente.

Onderhoud "Koggenhal"

Op het onderhoud aan de sporthal ligt een tekort van ruim € 33.000. Er is dus meer uitgegeven dan het onderhoudsplan aangeeft. Dit komt door de verbouwing en aanpassing van de sporthal, waardoor onderhoud naar voren is gehaald en er de eerste jaren veel minder onderhoud hoeft te worden uitgevoerd. In het verleende krediet is € 186.000 uit de voorziening gebruikt als dekking van vooruitgeschoven onderhoud in het verleende krediet.

Onderhoud begraafplaatsen

Dit onderhoud betreft het onderhoud aan de gebouwtjes op de begraafplaatsen, niet het onderhoud aan de graven en het groen. Ook hier hetzelfde laken en pak: uitgesteld onderhoud en lagere lasten dan berekend. Het voordeel loopt op naar bijna € 27.000.

Resumé gemeentelijke gebouwen

Zetten we de gevolgen van de werkelijke lasten tegen de geraamde uitgaven in de onderhoudsplannen op een rijtje dan volgt daaruit dat we over de periode 2011 tot en met 2013 ruim € 330.000 minder aan onderhoud hebben uitgegeven. Dit rijtje ziet er als volgt uit:

Voorziening onderhoud	voordeel	nadeel	saldo	toelichting
scholen basisonderwijs			€ -	Vaststelling via huisvestingsprogramma
brandweerkazernes	€ 9.600			
gemeentehuizen	€ 63.000			
gemeentewerven	€ 32.500			
zwemvoorzieningen	€ 15.000			
gymzalen	€ 106.000			Nog € 55.000 bijdrage onderhoud te voldoen
monumenten	€ 28.500			
bibliotheken	€ 26.000			
peuterspeelzalen	€ 27.000			
begraafplaatsen	€ 27.000			
verenigingsgebouwen	€ 29.000			
Koggenhal		€ 33.000		
	€ 363.600	€ 33.000	€ 330.600	

4.3 Nieuwe voorzieningen

Onderhoud gebouwen in één onderhoudsvoorziening

Bij elk van bovengenoemde voorziening kan het onderhoud meevallen of tegenvallen. Per voorziening is dit moeilijk te compenseren en te verantwoorden. We hebben gekeken of er mogelijkheden zijn om een dergelijke situatie te voorkomen.

De, naar ons oordeel, enige en meest aantrekkelijke manier is om alle onderhoudsvoorzieningen van alle gemeentelijke gebouwen samen te brengen in één onderhoudsvoorziening. Dit betekent niet meer twaalf verschillende voorzieningen met hun eigen administratie, maar één voorziening met één administratie. Dit werkt overzichtelijker, eenvoudiger, efficiënter en effectiever. Wij stellen u dan ook voor om het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen met ingang van 2015 in één voorziening onder te brengen en deze voorziening "voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen" te noemen.

Doel van deze voorziening is de egalisatie van de kosten van het onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen. Hieronder vallen de volgende opstallen:

- brandweerkazernes
- gemeentehuizen
- gemeentewerven
- zwemvoorzieningen
- gymzalen
- monumenten
- bibliotheken
- peuterspeelzalen
- begraafplaatsen (alleen opstallen)
- verenigingsgebouwen
- Koggenhal

De scholen voor het basisonderwijs zijn hier niet opgenomen. De schoolbesturen zijn met ingang van 1 januari 2015 verantwoordelijk voor het onderhoud van de scholen.

Wij stellen voor alle voorzieningen voor het onderhoud van gemeentelijke gebouwen onder te brengen in één voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen

Onderhoudsvoorziening huurwoningen

Het onderhoud van de huurwoningen gebeurt nu nog niet op projectbasis. Als de huurder de huur van de woning opzegt, vindt er bij de oude(re) woningen groot onderhoud plaats. Dit betekent dat het groot onderhoud incidenteel gebeurt. Dat willen we veranderen.

Het onderhoud willen we projectmatig aanpakken. Daarvoor stellen we een onderhoudsplan op voor het groot onderhoud van de woningen. Op grond daarvan is het mogelijk een voorziening voor het onderhoud van de huurwoningen in te stellen, een onderhoudsfonds huurwoningen. Wij stellen voor om in 2015 een voorziening onder huurwoningen in te stellen en deze te voeden met de middelen voor noodzakelijk onderhoud en die vrijgemaakt worden uit de algemene reserve van het woningbedrijf.

De voeding van het fonds komt uit de exploitatie van het woningbedrijf.

4.4 **Opheffen voorzieningen**

Voorziening onderhoud scholen basisonderwijs

Met ingang van 2015 worden de schoolbesturen zelf verantwoordelijk voor het onderhoud aan de buitenzijde van de schoolgebouwen. Nieuwbouw, uitbreiding, tijdelijke huisvesting e.d. blijven wel bij de gemeente. De gemeente wordt gekort op de algemene uitkering uit het Gemeentefonds en de schoolbesturen krijgen de gelden rechtstreeks van het rijk. Voorgesteld wordt de voorziening op te heffen en de middelen te goede te laten komen aan de algemene reserve van de algemene dienst.

Onderhoudsvoorziening bruggen

Al het onderhoud van de bruggen zit nu in de reguliere begroting. Een aparte voorziening onderhoud bruggen is daarom niet meer nodig en kan opgeheven worden en we stellen voor de middelen ten goede te lasten komen aan de algemene reserve van de algemene dienst.

Uitvoering vrijwilligersbeleid

In de notitie van 2010 had deze voorziening al een saldo van € 45.000. Het saldo was opgebouwd uit de gemeentelijke bijdrage en de bijdrage van het Ministerie van (toen) VWS. De middelen waren bedoeld om de lasten van de ontwikkeling en de uitvoering van het vrijwilligersbeleid te dekken. In 2011 zou de notitie mantelzorg gereed zijn en daarin zou deze voorziening worden meegenomen.

De afgelopen vier jaar zijn er echter geen mutaties geweest. De notitie mantelzorg is niet verschenen. Gelet op de ontwikkelingen rond het sociaal domein stellen wij voor deze voorziening op te heffen. Het saldo ad € 45.000 voegen we toe aan de algemene reserve van de algemene dienst.

4.5 Overige voorzieningen

Bodemzorg Oosteinde in Berkhout

Doelstelling van deze voorziening is de reservering van de ontvangen provinciale subsidie voor de bodemzorg van het Oosteinde in Berkhout, waarop nog betalingsverplichtingen aanwezig zijn. De nazorg aan de bodem aan het Oosteinde vindt nog steeds plaats en wordt betaald via de ISV (Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing). De vergoeding is gelijk aan de betaalde kosten.

Per 1 januari 2015 wordt de ISV echter opgeheven. Vanaf die datum is het niet duidelijk wie de nazorg gaat betalen en hoe die betalingen worden gedaan. Daarom is het verstandig deze voorziening te continueren.

Glasschade woningbedrijf

Dit is een collectieve verzekering om de kosten van glasschade bij de huurwoningen op te vangen. De huurders betalen een klein bedrag per maand. De glasschade wordt uit het fonds gedekt. Deze voorziening continueren we.

Openbare verlichting

Deze voorziening heeft als doel de egalisatie van de kosten van het onderhoud aan de openbare verlichting. Jaarlijks storten we € 150.000. De gemiddelde onderhoudskosten liggen echter lager dan dit bedrag. Op basis van de huidige inzichten kan de storting met € 75.000 worden teruggebracht tot de helft. Dit is verwerkt in de begroting 2015.

Dubieuze debiteuren

We hebben diverse voorzieningen voor de dubieuze debiteuren. Deze gebruiken we als financiële buffer voor oninbare bedragen van debiteuren van de algemene dienst, belastingen en sociale zaken. Deze voorzieningen continueren we.

Wijksteunpunt Spierdijk

Enige jaren geleden heeft een bewoonster van de kern Spierdijk na overlijden vermogen achtergelaten bij de gemeente. Deze gelden zijn bestemd voor sociale voorzieningen die ten goede komen aan de inwoners van Spierdijk. We continueren deze voorziening.

4.6 Conclusie

Uit het vorenstaande trekken we de volgende conclusie:

- na het instellen van de diverse voorzieningen uit de notitie "reserves en voorzieningen" uit 2010 zijn er geen bijzondere zaken te melden. Alleen valt het op dat we minder aan onderhoud uitgeven dan in de onderhoudsplannen is opgenomen. Enerzijds komt dit door uitstellen van onderhoud, anderzijds valt de realisatie goedkoper uit
- de diverse onderhoudsvoorzieningen aan de gemeentelijke gebouwen brengen we onder in een nieuwe onderhoudsvoorziening voor alle gebouwen. Dit werkt overzichtelijker, eenvoudiger, efficiënter en effectiever
- we beëindigen de voorziening onderhoud bruggen en het saldo van de voorziening storten we in de algemene reserve van de algemene dienst
- de voorziening onderhoud scholen basisonderwijs wordt beëindigd. De bekostiging komt onder de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen. Het saldo komt ten goede aan de algemene reserve van de algemene dienst
- de voorziening uitvoering vrijwilligersbeleid wordt opgeheven en het saldo komt ten goede aan de algemene reserve van de algemene dienst
- de bijdrage aan de voorziening onderhoud openbare verlichting verlagen we met € 75.000